Nota van beantwoording zienswijzen en ambtshalve wijzigingen

Inleiding

De ‘Ontwerp Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040’ heeft van 1 april tot en met 13 mei 2025 ter inzage gelegen. In deze periode hebben 8 reclamanten zienswijzen ingediend. Deze zijn binnen de termijn ingediend en daardoor ontvankelijk.

In deze nota van beantwoording zienswijzen en ambtshalve wijzigingen vindt u een beantwoording van alle door reclamanten ingebrachte zienswijzen en een overzicht van de voorgestelde ambtshalve wijzigingen.

Zienswijzen

NR	SAMENVATTING	BEANTWOORDING	CONCLUSIE
1	**Cumela (brancheorganisatie groen, grond, infra)**		
1.1	Indiener verzoekt om het bestaansrecht van hun (lid)bedrijven te erkennen en om qua omgevingswaarden inpassing te geven aan de opgaven en ontwikkelingen welke voor de bedrijven relevant zijn inzake de fysieke leefomgeving.	Benoemen van het bestaansrecht van specifieke bedrijven past niet bij het niveau van de omgevingsvisie.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
1.2	Indiener vraagt om mogelijkheden te creëren om bestaande bedrijfslocaties te kunnen ontwikkelen alsook te kunnen uitbreiden, alsmede nieuwvestiging mogelijk te maken om uitvoering te kunnen geven aan de in de omgevingsvisie vermelde ambities.	In de omgevingsvisie is aangegeven dat de focus ligt op het revitaliseren van bestaande bedrijventerreinen. Hiertoe wordt, op nieuwe in ontwikkeling zijnde bedrijventerreinen, ruimte geboden voor verplaatsing van bestaande bedrijven binnen de gemeente. Behoudens de in ontwikkeling zijnde bedrijventerreinen (De Berk III) en bedrijventerrein Het Vonderen voorziet de Omgevingsvisie Echt-Susteren 2024 niet meer in de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen. Of bestaande bedrijfslocaties kunnen doorontwikkelen en/of uitbreiden is casus afhankelijk.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

1.3	Indiener verzoekt om bij de aanleg, verandering of onderhoud van alle ontsluitingswegen rekening te houden met het materieel van cumelabedrijven (landbouw-)voertuigen, motorrijtuigen met beperkte snelheid, werktuigen (graafmachines/ shovels) en transportmaterieel.	Ontsluitingswegen zijn toegankelijk voor alle vormen van vervoer, dus ook voor genoemd materieel.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
1.4	Indiener verzoekt om bij de bedrijfslocaties van cumelabedrijven voldoende (buiten)opslagmogelijkheden toe te staan en dit expliciet te benoemen in de omgevingsvisie	Expliciet benoemen van voldoende (buiten)opslagmogelijkheden bij bedrijfslocaties past niet bij het niveau van de omgevingsvisie.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
1.5	Indiener verzoekt om bij de bedrijfslocatie van cumelabedrijven voldoende mogelijkheden te creëren om energie op te wekken en op te slaan en dit expliciet te benoemen in de omgevingsvisie	Het noemen van energie-opwek en -opslag bij specifieke bedrijfslocaties past niet bij het niveau van de omgevingsvisie. In de omgevingsvisie is wel aangegeven dat Echt-Susteren de opdracht heeft om in 2050 energieneutraal te zijn en daarbij Rijksbeleid volgt. Hierbij zoeken we als gemeente naar meekoppelkansen.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2	**ProRail**		
2.1	Indiener deelt eigen visiedocument op de omgeving van het spoor zodat deze kan worden meegenomen in de omgevingsvisie.	We hebben kennis genomen van het visiedocument en dit document is meegenomen bij ontwikkeling van de Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.2	Indiener geeft aan dat zij actief betrokken wil worden bij ontwikkelingen langs en in de directe nabijheid van het spoor, teneinde in gezamenlijk overleg tot overeenstemming te komen c.q. afspraken te maken alvorens tot uitvoering zal worden overgegaan. Indiener geeft een aantal uitgangspunten mee die in de uitwerking een rol zouden moeten spelen, met als uitgangspunt dat de bedrijfsvoering en eventueel	In de omgevingsvisie staat omschreven dat we als gemeente graag en actief samenwerken. Bij (nieuwe)ontwikkeling borgen we een zorgvuldige belangenafweging. Dit geldt specifiek ook voor ontwikkelingen in de nabijheid van het spoor.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	toekomstige uitbreidingen van ProRail niet worden belemmerd.		
2.3	Indiener verzoekt voor het aspect Externe Veiligheid in relatie tot Railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (Basisnet).	We houden rekening met de vigerende wetgeving waarbij gebruik wordt gemaakt van de meest recente gegevens.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.4	Indiener wijst de gemeente erop dat voor het aspect Geluid in relatie tot railverkeer in een akoestisch onderzoek de wettelijke verplichte brongegevens uit het geluidregister spoor gebruikt dienen te worden.	Zie antwoord op punt 2.3.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.5	Indiener vraagt aandacht voor het ontstaan van trillinghinder ten gevolge van ruimtelijke nieuwbouwplannen nabij het spoor, hoewel er geen wettelijke normen bestaan voor trillinghinder. Indiener raadt aan om het aspect trillinghinder af te wegen zoals door Informatiepunt Leefomgeving wordt aanbevolen.	We houden rekening met de vigerende wetgeving. Bij nieuwe ruimtelijke plannen zullen we aandacht hebben voor mogelijke trillinghinder waar nodig.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.6	Indiener raadt aan het aspect trillingen te betrekken bij de omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen en verwijst hiervoor naar de Handreiking Nieuwbouw en Spoortrillingen.	Zie antwoord op punt 2.5.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.7	Overwegveiligheid wordt door I&W als een gedeelde verantwoordelijkheid gezien voor spoor- en wegbeheerder. Indiener wil met de gemeente samen verder werken aan de beheersing van risico's op overwegen. Hierbij dient gebruik gemaakt te worden van de Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020-2025 waarin verplichtingen zijn opgenomen voor initiatiefnemers van wijzigingen van (het gebruik van) een overweg.	De gemeente zal afstemming zoeken met ProRail wanneer er sprake is van werkzaamheden of een project in de nabijheid van het spoor. Daarbij houden we ons aan vigerende wet- en regelgeving.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.8	Indiener geeft aan dat de gemeente dient te borgen dat plannen en/of werkzaamheden geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan met	Zie antwoord op punt 2.7.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	bijbehorende voorzieningen, alsmede op het ongehinderd gebruik van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen.		
2.9	Indiener merkt op dat de initiatiefnemer schriftelijk dient aan te tonen dat in het geval van het infiltreren van hemelwater in de nabijheid van de spoorlijn er geen nadelige effecten optreden op de stabiliteit van de hoofdspoorweginfrastructuur met bijbehorende voorzieningen.	Zie antwoord op punt 2.7.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.10	Indiener wijst de gemeente op de vastgelegde beperkingengebieden voor hoofdspoorwegen zoals vermeld in artikel 3.5 van het Omgevingsbesluit. Binnen deze beperkingsgebieden is voor te verrichten activiteiten op grond van artikel 5.1 lid 2 van de Omgevingswet een vergunning van- of melding aan ProRail vereist. De regels hieromtrent staan in hoofdstuk 9 van het Besluit activiteiten leefomgeving. Bij meervoudige aanvragen is de gemeente het bevoegde gezag, waarbij de vergunning alleen verleend kan worden nadat ProRail haar gemandateerde advies met instemming heft gegeven. Bij enkelvoudige aanvragen blijft de minister bevoegd gezag en zal ProRail namens de minister vergunning verlenen.	Zie antwoord op punt 2.7.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.11	Indiener verzoekt de gemeente zorg te dragen dat gronden welke momenteel voorzien zijn van de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze ook in de toekomst te zullen behouden.	Activiteiten als Spoorwegdoeleinden of Railverkeer liggen vast in het omgevingsplan. Bij wijzigingen/vaststelling (van delen) daarvan wordt ProRail betrokken waar relevant.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.12	Indiener verzoekt ons om geen dubbelactiviteiten mogelijk te maken (i.r.t. de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer). Indien desondanks een dubbelactiviteit archeologie wordt	Het al dan niet mogelijk maken van dubbelactiviteiten wordt geregeld in het omgevingsplan. ProRail wordt hierbij betrokken. Archeologische dubbelfunctie is en	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	opgenomen over de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, dan zou ProRail graag zien dat deze dubbelactiviteit aantoonbaar te verwachten archeologische monumenten betreft.	wordt gebaseerd op de archeologische beleidskaart (maart 2024).	
2.13	Indiener geeft aan dat er in de omgevingsvisie percelen zijn opgenomen die in eigendom zijn van Railinfratrust B.V./ProRail B.V. (verder te noemen ProRail). Indiener geeft aan dat deze percelen, zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van ProRail, niet mogen worden gebruikt. Deze percelen zijn door ProRail benodigd t.b.v. de uitvoering van haar wettelijke taken en voor eventuele toekomstige (uitbreidings)plannen.	De omgevingsvisie doet geen inbreuk op eigendoms- of gebruiksrechten.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.14	Indiener geeft aan dat de percelen van ProRail, alsmede de spoorbaan, door ProRail, haar aannemers of hulpdiensten te allen tijde onbelemmerd toegankelijk dienen te zijn en te blijven met het materieel dat ook momenteel wordt gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden en in het geval van calamiteiten. Dit geldt ook voor over-/onderbouwingen en/of overkragingen van deze gronden.	Zie antwoord op punt 2.7.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.15	Indiener verzoekt de gemeente alle percelen van ProRail te voorzien van de activiteit Spoorwegdoeleinden of Railverkeer.	Activiteiten als Spoorwegdoeleinden of Railverkeer liggen vast in het omgevingsplan. Bij wijzigingen/vaststelling (van delen) daarvan wordt ProRail betrokken waar relevant.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.16	Indiener geeft aan dat bestaande rechten op percelen van derden ten behoeve van bereikbaarheid van ProRail assets behouden dienen te blijven.	Zie antwoord op punt 2.13.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.17	Indiener informeert de gemeente over het Spoorbeeld. Het Spoorbeeld is opgesteld voor alle bij het spoor en de spooromgeving betrokken partijen.	We hebben het Spoorbeeld ter kennisgeving aangenomen.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	Het daagt alle spoorse partijen uit om vanuit het perspectief van reizigers en omgeving met zorg en ambitie aan de opgaven op en rond het spoor te werken (www.spoorbeeld.nl).		
2.18	Indiener geeft aan dat de in het plangebied aanwezige onderstations niet mogen komen te vervallen. Deze onderstations zijn cruciaal voor de elektriciteitsvoorziening van de hoofdspoorweginfrastructuur en daarmee voor de berijdbaarheid van het spoor. Tevens verzoekt ProRail ons om ervoor te zorgen dat de onderstations, net als in de huidige situatie, te alle tijde bereikbaar zullen zijn voor onderhouds- en hulpdiensten.	Zie antwoord op punt 2.7.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.19	Indiener geeft aan, met het oog op potentiële risico's voor het bouwen nabij of boven een onderstation, rekening te houden met een afstand van 10 meter gemeten vanaf de gevels van het onderstation.	Zie antwoord op punt 2.7.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.20	Indiener geeft aan dat alle binnen het plangebied aanwezige railgebonden gebouwen en ondergrondse infra, deel uitmakende van de hoofdspoorweginfrastructuur, al dan niet gelegen op percelen van ProRail, te allen tijde bereikbaar te zijn en te blijven t.b.v. het spoorwegbeheer en/of voor hulpdiensten. Het functioneren van deze voorzieningen mag niet worden beïnvloed door ontwikkelingen in de omgeving.	Zie antwoord op punt 2.7.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.21	Indiener geeft aan dat de zichtlijnen op de stations-entree bij planontwikkelingen geborgd moet blijven. Uit onderzoek blijkt dat zicht op de hoofdingang van het station de beste manier is om het station te vinden.	Borgen van zichtlijnen stations-entree past niet bij het abstractieniveau van de omgevingsvisie. Dit volgt, mocht het aan de orde zijn, bij de uitwerking van een concreet initiatief.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

2.22	Indiener geeft aan dat het voor reizigers belangrijk is dat in de omgeving van het station rekening gehouden wordt met de windbeleving op het perron. Hoogbouw rond het station heft ook invloed op de windcirculatie/windstromen en kan risico's opleveren voor omliggende bebouwing (zoals schade aan daken/kappen) door veranderende windbelastingen. Hiermee dient rekening te worden gehouden.	Zie antwoord op punt 2.21.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.23	Indiener stelt zich als doel om in 2030 CO_2-neutraal te opereren. Dat betekent dat vele daken en perronoverkappingen voorzien zijn of worden van zonnepanelen om zo voldoende stroom op te wekken voor verlichting, reisinformatie, liften en roltrappen. ProRail verzoekt de gemeente bij het maken van plannen rekening te houden met mogelijke schaduwwerking op de ProRail zonnepanelen en indien nodig met ProRail in contact te treden, zodat voornoemde doelstelling van ProRail voor 2030 haalbaar blijft.	We hebben als gemeente de ambitie in 2040 energieneutraal te zijn en als opdracht in 2050 energieneutraal te zijn. De omgevingsvisie gaat niet in op het genoemde detailniveau m.b.t. de schaduwwerking van zonnepanelen. Dergelijke aspecten komen aan bod bij de uitwerking/toetsing van concrete initiatieven.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.24	Indiener geeft aan dat er bij de realisatie van zonnepanelen c.a. in de nabijheid van het spoor geen negatief effect mogen hebben op de spoorweginfrastructuur. Dat moet onder meer blijken uit de vereiste EMC (elektromagnetische compatibiliteit) berekening blijken. En dan met name de weerstandbeïnvloeding (geen aardingen/aansluitpunten in buurt van het spoor conform RLN00398) en diverse aspecten met betrekking tot aansluiting op het hoogspanningsnet.	Zie antwoord op punt 2.7.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
2.25	Indiener geeft aan dat de weerkaatsing van licht van zonnepanelen de aanwezige seinen niet 'overstraald' kunnen worden door lichtweerkaatsing door	Zie antwoord op punt 2.7.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	zonnepanelen. Ook dit dient aangetoond te worden. ProRail adviseert ons om deze risico's te laten berekenen en voordat gestart wordt met de realisatie van het zonnepark ProRail te voorzien van de uitkomsten.		
3	**Gemeente Sittard-Geleen**		
3.1	Indiener wijst op een aanvulling van de passage over de ontwikkeling van het terrein van VDL-Nedcar in de omgevingsvisie van Sittard-Geleen door de raad. De huidige functie van het terrein wordt gerespecteerd, maar tegelijkertijd geeft de omgevingsvisie als de vraag ontstaat naar andere of alternatieve bedrijfsmatige invulling van het terrein, die mogelijk buiten de kaders van het Provinciaal Inpassingsplan valt, een andere ontwikkelrichting. Namelijk dat die dan moet bijdragen aan de transitieopgaven door een combinatie van natuur(her)ontwikkeling en de transitie naar een natuurinclusieve landbouw op de plekken die nog niet bebouwd of ontwikkeld zijn (zoals Yard-E). Indiener geeft de gemeente in overweging ook de aangrenzende gebieden in Echt-Susteren groen te houden.	We zijn voorzichtig met ontwikkelingen in het buitengebied/ kernrandzones. Uitgangspunt is dat nieuwe ontwikkelingen in elk geval op een zorgvuldige en kwalitatieve wijze worden ingepast in het landschap. Het groen houden en groen inrichten van aangrenzende gebieden van het VDL-Nedcarterrein sluit aan bij de visie van onze gemeente.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
3.2	Indiener vraagt aandacht voor de fietsverbinding tussen Nieuwstadt en Sittard, via de Nusterweg en Sittarderweg en het belang van deze route tussen Nieuwstadt en Sittard. Indiener geeft aan dat deze route niet op de kaart in de omgevingsvisie staat en vraagt deze verbinding ook op te nemen.	We onderkennen het belang van deze fietsroute. Het belang van deze en andere fietsroutes wordt in een mobiliteitsplan opgenomen. In onze omgevingsvisie hebben we ervoor gekozen om niet iedere huidige en beoogde fietsroute op te nemen. We hebben derhalve enkel het wandel- en fietsknooppunten netwerk opgenomen in de basiskaarten bij de omgevingsvisie.	In de legenda van basiskaart mobiliteit is het wandel- en fietsknooppunten nu verklaard als 'fietsnetwerk' en 'wandelnetwerk'. Dit is aangepast naar 'fietsknooppuntennetwerk' en 'wandelknooppuntennetwerk'.

4	**Bewonersplatform voor Leefomgeving Koningsbosch-Spaanshuisken**		
4.1	Indiener wenst aanvulling van omgevingsvisie: bevolkingsgroei tot 2200 inwoners met aanpassing van huisvesting gericht op starters en doorstroming. Deze combinatie ziet men als wezenlijk voor behoud van leefbaarheid van het dorp. Norm hierbij is voortbestaan van de basisschool.	In de omgevingsvisie is aangegeven dat het streven is om in iedere kern te bouwen. Hierbij voorzien we in de toekomst grotere uitbreidingslocaties in en grenzend aan de grotere kernen. In de kleinere kernen bouwen we vanuit (markt)behoefte. Hierbij kijken we op basis van behoefteonderzoek naar de specifieke doelgroepen waarvoor gebouwd wordt. Het opnemen van specifieke inwonersaantallen per kern past niet binnen de kaders van de omgevingsvisie.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
4.2	Indiener wenst dat in omgevingsvisie wordt opgenomen dat het Kloostergebied in 2040 is ontwikkeld, hoe dan ook. En wijst erop dat het nog langer verdragen van een bouwval sinds 1995 afbreuk doet aan de leefomgeving van dorp en regio. Indiener dicht de Gemeente Echt-Susteren een actieve, zichtbare mede-regierol toe gericht op resultaat omtrent Kloostergebied. Openbaar debat en openbare communicatie moeten richting en sturing geven, ondanks particuliere belanghebbers en indiener wijst op de status monument.	In de omgevingsvisie is de ontwikkeling van het kloostercomplex als herontwikkelingsproject opgenomen. We hebben als gemeente Echt-Susteren hierbij, aangezien we geen eigenaar zijn van het complex, een faciliterende rol.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
4.3	Indiener wenst aanvulling van omgevingsvisie m.b.t. energieovergang zonder mega-windmolens erbij en zonder zonnepanelen in het veld erbij vanwege afbreuk aan de specifieke lokale leefomgeving, gezondheidsrisico's en voldoende alternatieven. Geen private verdienmodellen als norm.	In de omgevingsvisie is aangegeven dat we binnen onze gemeente zorgvuldige afwegingen maken in de plaatsbepaling van noodzakelijke maatregelen, waarbij een goede landschappelijke inpassing uitgangspunt is. Goede afstemming is nodig om maatregelen op het gebied van klimaatadaptatie in de beperkt beschikbare ruimte in te passen. Bij het vinden van passende oplossingen hechten	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

		we waarde aan het goede gesprek met onze inwoners, we staan samen voor deze opgave. De omgevingsvisie maakt geen keuze over de ontwikkeling van nieuwe grootschalige energiebronnen binnen onze gemeente. Aanvullend hierop stimuleren we initiatieven waarbij opwek en verbruik direct(er) aan elkaar gekoppeld worden en initiatieven waarbij er sprake is van meervoudig ruimtegebruik.	
4.4	Indiener wenst de aanvulling 'natuur en recreatie extensiveren'. Daarmee wordt bedoeld duurzaamheid bevorderen, natuur extra kansen geven en recreatie inbouwen in natuur- en stiltegebied, de rust- en ruimtefilosofie. Indiener wijst erop dat Koningsbosch-Spaanshuisken voor stedelingen een specifieke lokale omgeving is voor bezoek aan natuur en voor recreatie, die niet ophoudt bij gemeente- en landsgrenzen en qua aard reikt tot Brunssum, Heinsberg en Meinweg (Roerdalen) op het snijvlak van Maasterras en Rijnland. In vogelvlucht is Koningsbosch-Spaanshuisken enerzijds een ecologisch knooppunt en anderzijds een parel in de gordel van smaragd.	In de omgevingsvisie is aangegeven dat de gemeente wordt gekenmerkt door een veelzijdig en groen landschap. We zetten nadrukkelijk in op het behouden en versterken van dat kenmerkende en contrastrijke landschap. Bij het versterken van de natuur zetten we in op kwalitatief hoogwaardige natuurnetwerken, waaronder ook het Euregionaal natuurgebied Grenspark Maas-Swalm-Nette valt. Hierbij werken we ook aan een toegankelijk en beleefbaar buitengebied voor inwoners en recreanten. Het specifiek benoemen van Koningsbosch-Spaanshuisken als ecologisch knooppunt en parel in gordel van smaragd gaat voorbij aan het niveau van de omgevingsvisie.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
4.5	Indiener wenst de aanvulling 'meer klein-economie'. Gesitueerd aan de bebouwde kom. Voor meer leefbaarheid (werk en productie op loop-rollator-fietsafstand). Geldautomaat binnen 5 km (wijst naar wetsvoorstel minister Heinen).	In de omgevingsvisie onderschrijven we het belang van bereikbaarheid van (dagelijkse) voorzieningen. Wanneer deze voorzieningen niet meer in eigen kern aanwezig zijn dan zetten we in op een goede bereikbaarheid van nabijgelegen kernen.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

		We bieden daarnaast met onze omgevingsvisie ook ruimte aan het verbreden van agrarische bedrijfsvoering. De omgevingsvisie gaat niet over het realiseren van specifieke voorzieningen, zoals een geldautomaat.	
4.6	Indiener wenst de aanvulling dat het immigrantenbeleid wordt voorgelegd aan inwoners (meerderheid +1) zodra actueel in kader van leefbaarheid (proportionaliteit) en participatie.	We zorgen er op zorgvuldige wijze voor dat het belang van inwoners, ondernemers en gemeente wordt geborgd. Bij het uitwerken van dit beleid én bij concrete initiatieven is het participatiebeleid van toepassing.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
4.7	Indiener wenst dat op de mobiliteitskaart verbindingen beter worden aangegeven: rijksweg en provinciale wegen, aansluiting op B56 Duitsland. Bewegwijzering. Daarmee Koningsbosch-Spaanshuisken beter ‘op de kaart’ zetten, beter te laten ontdekken (vestigen jonge starters).	Op de basiskaart mobiliteit is de omgeving van de gemeente vervaagd weergegeven, waaronder de B56 in Duitsland. Deze weg en de aansluiting hierop vanuit Spaanshuisken en Koningsbosch worden duidelijker weergegeven op de betreffende kaarten.	De B56 in Duitsland en verbinding van B56 naar Spaanshuisken en Koningsbosch is duidelijker weergegeven op de betreffende kaarten: basiskaart mobiliteit, Toekomstbestendig, Samen en Ondernemend Echt-Susteren.
4.8	Indiener wenst de aanvulling landschaps-herontwikkeling en waterhuishouding (tegels lichten) en agrarische productie voor de regio stimuleren in kader van zelfvoorziening in zware tijden, duurzaamheid (voetafdruk), risico’s pesticiden.	In de omgevingsvisie wordt aangegeven dat we inwoners stimuleren om zelf actief te worden op vlak van klimaatadaptatie, bijvoorbeeld door tegengaan van verstening (tegels wippen). Daarnaast is m.b.t. de agrarische sector aangegeven dat we toewerken naar een toekomstbestendige agrarische sector. Hierbij past multifunctionele landbouw waarbij een breed scala aan activiteiten mogelijk is, waaronder verkoop van eigen of streekproducten.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

4.9	Indiener wenst de aanvulling gezondheid bevorderen en bedreigingen wegnemen en hierin een initiërende, preventieve rol te nemen en uit te dragen. Indiener noemt dat waakzaamheid besmettingen, armoede signaleren en drugshandel voorkomen bijdragen aan een goede leefomgeving	We zijn als gemeente actief bezig met een gezonde leefomgeving, die ook bijdraagt aan een gezonde leefstijl. Zo hebben we aandacht voor schone lucht en werken we vanuit het lokale Sportakkoord, het Preventieakkoord, het Woonzorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Daarnaast onderstrepen we de kernwaarden fysieke veiligheid vanuit veiligheidsregio Limburg-Noord. In de omgevingsvisie wordt ook aangegeven dat het voorkomen van ondermijnende kwaliteit een belangrijk afwegingskader is bij de (her)inrichting van onze leefomgeving.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
4.10	Indiener wenst dat gemeentebestuur in 2040 open is in beleid, rechtstreeks communiceert met bevolking en in debat gaat op verzoek van inwoners. Dat het belang van inwoners in goede handen is. Ook maatregelen als 1-loketfunctie bevorderen betrokkenheid en een positieve leefomgeving (zgn. directe participatie).	In de omgevingsvisie is toegelicht dat de Omgevingswet en de Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 inzetten op een integrale en gebiedsgerichte benadering van opgaves waarbij de belangrijke opgaves en ambities centraal komen te staan. Deze benaderingswijze vraagt meer flexibiliteit en ruimte voor initiatieven. Randvoorwaarden voor het bieden van meer ruimte en flexibiliteit is het borgen van een goede omgevingsdialoog waarbij in de planvorming zorgvuldig aandacht wordt besteed aan participatie mét en het creëren van draagvlak bij omwonenden en stakeholders. Hiertoe hebben we als gemeente een separaat participatiebeleid vastgesteld: ‘Participatiebeleid gemeente Echt-Susteren 2022’.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

5	**LLTB**		
5.1	Indiener plaatst vraagtekens bij omschrijving op p. 19: “Voor nieuwe ontwikkelingen geldt dat water en bodem sturend zijn in de afweging wat er kan en mag in een gebied. Dit houdt ook in dat water en bodem bepalend zijn bij het maken van keuzes voor onze inrichting. Waar kunnen welke functies wel, of juist niet?” Indiener stelt de vraag of deze passages dusdanig bedoeld zijn dat de gemeente gebiedsgericht beleid wil maken waarbij bepaalde functies en activiteiten niet meer in een bepaald gebied uitgeoefend mogen worden of niet meer verder mogen (door)ontwikkelen?	Voor nieuwe ontwikkelingen geldt dat we kijken naar hoe deze binnen het betreffende landschap passen. We continueren hiermee het beleid uit de Structuurvisie van een gebiedsgerichte benadering. Invloed van een ontwikkeling op aspecten water en bodem spelen hierbij een bepalende rol. Hieruit kan volgen dat bepaalde functies en activiteiten niet wenselijk worden geacht op een bepaalde locatie.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.2	Indiener vraagt of een toekomstige (door)ontwikkeling van een bestaand agrarisch bedrijf gezien wordt als nieuwe ontwikkeling, en een agrarisch ondernemer dus geluk moet hebben dat deze in een gebied is gevestigd waar de gemeente de betreffende agrarische functie en daarmee gepaard gaande activiteiten passend vindt en deze de gelegenheid wil bieden om te blijven ontwikkelen? Geeft de gemeente ondernemers de tijd om zich nog aan te passen en compenseert de gemeente de ondernemers in het geval van beperkingen als gevolg van het nieuwe beleid?	Doorontwikkeling is in basis geen nieuw, op zichzelf staande, ontwikkeling. Echter vormt deze omgevingsvisie ook bij uitbreiding/ doorontwikkeling een belangrijk afwegingskader. Evenals bestaande wet- en regelgeving. We hechten veel belang aan een toekomstbestendige agrarische sector. In dit kader zullen we als gemeente, bij concrete initiatieven, proactief kijken naar de wijze waarop wordt toegewerkt naar een toekomstbestendige bedrijfsvoering. Passend bij de plek en met in achtneming van geldende wet- en regelgeving. Compensatie is niet aan de orde. Ondernemers worden op basis van	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

		gemeentelijk beleid niet gedwongen te stoppen. We leggen immers geen beperkingen op voor bestaande bedrijfsvoering.	
5.3	Indiener vraagt de gemeente rekening te houden met de bestaande agrarische locaties en deze ook voor de toekomst voldoende ontwikkelingsruimte te blijven geven. Zonder voldoende ontwikkelingsruimte is het streven naar een gezonde en toekomstbestendige agrarische sector binnen gemeente Echt-Susteren een utopie.	In de omgevingsvisie wordt voldoende ontwikkelingsperspectief geboden aan bestaande agrarische locaties. De ontwikkelrichtingen zijn een continuering van het vigerende beleid (structuurvisie Echt-Susteren 2012).	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.4	Indiener uit zorgen over bestaande gebruiksmogelijkheden en verwijst naar passage op p. 31: “We zien echter dat het steeds intensievere landgebruik op veel plekken de grens bereikt van wat ons water- en bodemsysteem kan dragen. Denk daarbij aan de toenemende emissies uit industrie en landbouw, verontreiniging van ons drinkwater en dalende grondwaterstanden.” Indiener stelt vraag of ze uit deze passage moeten begrijpen dat gemeente voornemens is beperkingen op te nemen afhankelijk van gebieden/landschapstypen.	Beperkingen kunnen volgen op basis van wet- en regelgeving of beleid dat wordt voorgeschreven door andere overheidsorganen zoals bijvoorbeeld het Rijk, Provincie Limburg of Waterschap Limburg.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.5	Indiener geeft aan de indruk te krijgen uit de ontwikkelrichtingen op p. 44 dat mogelijk sprake zal zijn van beperkingen van huidige gebruiksmogelijkheden voor agrarische bedrijven. Indiener geeft aan n.a.v. vorige versie omgevingsvisie (concept omgevingsvisie) gevraagd te hebben om op te nemen dat het grondgebruik zoals in het vigerende omgevingsplan is toegestaan ook in het toekomstige	De ontwikkelrichtingen, zoals beschreven op pagina’s 44-45 en 46, zijn een continuering van het huidige beleid (structuurvisie Echt-Susteren 2012). Deze leiden als zodanig dus niet tot eventuele beperkingen op de huidige gebruiksmogelijkheden voor agrarische bedrijven. De bestaande	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	omgevingsplan zal worden gecontinueerd. Indiener geeft aan dit niet te hebben teruggevonden in onderhavige ontwerp omgevingsvisie en vraagt zich af welk toekomstperspectief de gemeente zal bieden aan de agrariërs.	gebruiksmogelijkheden worden derhalve gerespecteerd.	
5.6	Indiener geeft aan zich niet te herkennen in de passage over toenemende emissies uit landbouw en verontreiniging van het drinkwater en dat de passage afbreuk doet aan het draagvlak voor de agrarische sector. Indiener geeft aan dat passage onvoldoende recht doet aan de inspanningen die de agrarische sector zich al vele jaren heeft getroost om emissies terug te dringen. Indiener is van mening dat de visie wat dit betreft een onnodig negatief beeld geeft door de flinke stap in reductie die de landbouw de afgelopen 10 jaar heeft gemaakt niet te onderkennen.	Het is geenszins de bedoeling om met deze omgevingsvisie een onnodig negatief beeld te schetsen. We hechten veel belang aan een toekomstbestendige agrarische sector. Gemeente Echt-Susteren erkent ook dat sector ook al de nodige stappen heeft gezet om emissies te beperken en te reduceren. Stappen die ook nodig zijn aangezien de agrarische sector, evenals andere sectoren zoals het verkeer en vervoer, de energieproductie en de industrie, in belangrijke mate zorgen voor de uitstoot van emissies.	Op pagina 31 is in de paragraaf water en bodem het woord *toenemende* weggehaald.
5.7	Indiener verwijst naar een passage over reductie van CO_2-uitstoot waarover gemeente schrijft: “Landbouw en industrie dienen broeikasgas te verminderen en de opslag van CO_2 te vergroten, bijvoorbeeld door opslag in gewassen en de bodem.” Indiener geeft aan dat landbouw per definitie bijdraagt aan opslag van CO_2 doordat landbouwgewassen CO_2 opnemen om te kunnen groeien. Indiener geeft aan dat voor wat betreft broeikasgas stallen de afgelopen jaren zijn voorzien van de nieuwste innovaties om de uitstoot van NH3 tot een minimum te beperken. Indiener geeft aan dat er weinig oog is voor het feit dat investeringen in dierenwelzijn ten koste kunnen gaan van NH3- en	Inzake de reductie van CO_2 en NH3 volgen we rijksbeleid en daarmee bestaande wet- en regelgeving.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	CO_2-reductiemogelijkheden. Indiener is van mening dat het goed zou zijn als in de omgevingsvisie wordt opgenomen dat uitzonderingen mogelijk moeten blijven.		
5.8	Indiener attendeert op de LTO Leidraad gewasbescherming voor gemeenten, waarin zowel landbouwkundig technische oplossingen (drift reductie techniek) als inrichtingsoplossingen (vanggewas of bufferzone met andere teeltvorm) overlast naar de omgeving tot een minimum beperkt.	Ter kennisgeving aangenomen.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.9	Indiener geeft aan dat diverse in de ontwerp omgevingsvisie beoogde ontwikkelingen ten koste gaan van landbouwgrond (woningbouw, energieopwekking, nieuwe natuur en bos, ruimte voor beken), maar gemeente tegelijkertijd streeft naar een langetermijnperspectief voor een duurzame agrarische sector en dat dit wringt op een aantal onderdelen. Indiener vraagt aanleg van nieuwe natuur en bos te realiseren binnen het bestaande NNN, waar nog ruimte voor is en waar ook financiële middelen voor beschikbaar zijn en niet op vruchtbare landbouwgrond.	We zijn ons ervan bewust dat de verschillende opgaves, welke in ons buitengebied om ruimte vragen, met elkaar kunnen conflicteren. Dit vraagt bij nieuwe initiatieven om een zorgvuldige afweging. In de omgevingsvisie geven we hiertoe kaders en richtingen aan. De omgevingsvisie schrijft niet voor op welke gronden ontwikkelingen plaats moeten vinden. Aanleg van nieuwe natuur en bos heeft daarmee geen dwingend karakter. Planvorming hieromtrent vindt plaats via een uitgebreid proces en in overleg.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.10	Indiener merkt wat betreft het ‘groen dooraderd landelijk gebied’ op dat in toenemende mate problemen ontstaan door bepaalde faunapopulaties die in korte tijd fors in aantal zijn toegenomen (wilde zwijnen, bevers, roeken). Vrees bestaat dit in de toekomst ook zal gebeuren met andere diersoorten, bijv. wolf en das. Toename van deze diersoorten gaat sneller dan de beleidswijzigingen omtrent het	In de omgevingsvisie wordt een toelichting gegeven op ontwikkeling en beheer van bos- en natuurterreinen, waarbij klimaatbestendigheid, duurzaam beheer en veiligheid belangrijkste uitgangspunten zijn. Daar waar het gaat over flora- en fauna-activiteiten is Provincie het bevoegd gezag.	Onder ‘speerpunten voor een veilige en aantrekkelijke leefomgeving:’ (pagina 48) voegen we het volgende punt toe: We hebben bij de inrichting en het beheer van ons

	beheren ervan. Indiener geeft aan dat het goed zou zijn hier in de omgevingsvisie rekening mee te houden, bijv. door in bepaalde gebieden geen geschikte biotoop te stimuleren of door aandacht voor de mogelijkheden om diersoorten binnen een bepaald gebied te houden (wildrasters).	In de omgevingsvisie is boomveiligheid opgenomen, maar veiligheid en mogelijke overlast omtrent diersoorten niet. Dit verdient een nadere toelichting	buitengebied aandacht voor de ontwikkeling van specifieke faunapopulaties. We monitoren ontwikkelingen en indien er sprake is van onevenredige overlast nemen we, waar mogelijk, maatregelen. Dit doen we in overleg met onze gebiedspartners en rekening houden met wet- en regelgeving.
5.11	Indiener benoemt dat uit de ontwerp omgevingsvisie blijkt dat ruimte benodigd is voor het doorontwikkelen van een robuuste natuurlijke verbinding Maas-Swalm-Nette en van robuuste beekdalen en dat daarnaast uit de omschrijving van de ontwikkelrichtingen in de zes landschapstypen blijkt van claims die de omgevingsvisie legt op agrarische gronden.	De Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 betreft op dit punt een continuering van het vigerende beleid. In de Structuurvisie Echt-Susteren 2012 is reeds vastgelegd dat we werken aan het doorontwikkelen van robuuste natuurlijke verbinding en van robuuste beekdalen. Dit geldt ook voor de duiding van de verschillende landschapstypen en de daarbij vastgelegde ontwikkelrichtingen. De omgevingsvisie legt geen dwingende claims op individuele agrarische gronden.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.12	Indiener geeft daarnaast aan dat de mogelijkheden die de agrarische ondernemers in deze gebieden door de gemeente worden geboden niet erg duidelijk zijn. Indiener noemt als voorbeeld dat bij landschapstype jonge ontginningen als kwaliteit wordt benoemd ‘intensief gebruik van grasland en akkerland’ terwijl onder ontwikkelrichting wordt benoemd ‘behouden	De ontwikkelrichtingen per landschapstype geven aan waar we als gemeente de prioriteiten leggen voor desbetreffend landschapstype. Deze ontwikkelrichtingen zijn continuering van vigerend beleid (structuurvisie).	In de ontwikkelrichting voor het landschapstype jonge ontginningen is de volgende passage aangepast *“samenspel van extensieve landbouw en natuur behouden”,* dit is aangepast in

	van openheid' en 'samenspel van extensieve landbouw en natuur behouden'. Dat dit met elkaar in tegenspraak lijkt.	In reactie op de ingediende zienswijze wordt in de betreffende passage in de omgevingsvisie aangepast waarbij als ontwikkelrichting wordt benoemd 'behouden van openheid' en 'samenspel van intensieve landbouw en natuur behouden'	*"samenspel van intensieve landbouw en natuur behouden"*.
5.13	Indiener geeft aan de term 'intensief gebruik' onvoldoende duidelijk te vinden en stelt de vraag wat is 'intensief gebruik'? en dat hier bij regulier grasland en reguliere akkerbouw geen sprake van is. Indiener geeft aan dat hier juist bouwplanrotatie van minimaal 1 op 4 gerespecteerd wordt om de bodemvruchtbaarheid te behouden.	Met intensief gebruik wordt gedoeld op de traditioneel meest voorkomende landbouwmethode gericht op hoge productie en lage kosten. Ook wel intensieve landbouw genoemd.	De term 'intensief gebruik' wordt aangepast naar 'intensieve landbouw waarbij de gehanteerde methode gericht is op hoge productie en lage kosten'.
5.14	Indiener geeft aan dat landbouwgrond essentieel is voor de agrarische ondernemers in de gemeente en dat dat ook geldt voor landbouwgrond afkomstig van stoppende agrarische ondernemers, mede gezien het feit dat stoppende veehouders vaak wel verder gaan in de akker- of tuinbouw en gezien het feit dat deze gronden nodig zijn voor ontwikkelingen als extensivering. Indiener spreekt van een misvatting dat landbouwpercelen 'vrijkomen' bij bedrijfsbeëindiging.	De term VAB staat voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing. De term VAB staat los van de eventuele herbestemming van gronden.	In de omgevingsvisie staat de titel 'Bijlage 2 – Voormalige agrarische bedrijfsbebouwing (VAB's)'. Dit passen we aan naar 'Bijlage 2 – Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB)' Daarnaast staat in de kop op pagina 87 "Voormalige (agrarische) bedrijfsbebouwing (VAB's)". Dit passen we aan naar "Vrijkomende Agrarische Bedrijfsbebouwing (VAB's)".
5.15	Indiener geeft aan dat claims voor andere doeleinden, zoals woningbouw en versterking van natuur, bos en beken vaak ook nog leiden tot beperkingen op	Zie antwoord op punt 5.11.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	omliggende percelen landbouwgrond. Indiener geeft aan begrip te hebben voor de veelheid aan opgaven en dat sommige ontwikkelingen ten koste gaan van landbouwgrond, maar naar mening van indiener tot een minimum beperkt moet worden en alleen daar waar het écht niet anders kan. Indiener geeft aan dat dit gezien de vele ambities die de gemeente zichzelf stelt anders het toekomstperspectief van de agrarische ondernemers in de gemeente onevenredig aantast.		
5.16	Indiener geeft aan dat ambities waar geen financiële middelen voor zijn zoals nieuwe bossen en het vergroten van het NNN moeten worden vermeden. En dat datzelfde geldt voor ambities waarvoor niet de gemeente maar het waterschap verantwoordelijk is, zoals eventuele herinrichting van beken en dalen.	Als gemeente zien we het belang van ambities zoals nieuwe bossen en het vergroten van NNN. Dat geldt ook voor het herinrichten van beken en dalen, ondanks dat we hier als gemeente niet altijd primair zelf (financieel) verantwoordelijk voor zijn. We werken hiervoor graag en actief samen met diverse partijen aan desbetreffende ambities.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.17	Indiener geeft aan dat de kaarten behorende tot de ontwerp omgevingsvisie tamelijk onduidelijk resp. vaag zijn. Indiener geeft aan dat het moeilijk is om aan de hand van de onderhavige kaarten in te schatten wat de gevolgen zullen zijn voor de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven en gronden. Indiener geeft aan dat er volgens het regiobestuur meer ‘bos’ is ingetekend dan er daadwerkelijk is. Hierdoor bestaat de zorg dat het meer ingetekende bos langs deze weg toch een status gaat krijgen. Naar aanleiding van een vraag van regiobestuur indiener is van gemeentewege aangegeven dat dit puur ter illustratie was en verder	In de ontwerp omgevingsvisie (pagina 24) staan een viertal basiskaarten opgenomen met daarop vigerende natuurwaarden. Een kaart bevat hierbij de vigerende ‘Natuurbestemmingen’ conform het geldende omgevingsplan. Deze basiskaarten vormen de ondergrond bij de visiekaart voor het aandachtsgebied Landelijk en Natuurrijk Echt-Susteren. Deze bestaande natuurwaarden hoeven overigens niet per definitie uit ‘bos’ te bestaan	Naar aanleiding van de zienswijze is ter verduidelijking een legenda toegevoegd aan de basiskaart Natuurnetwerken op pagina 24 van de ontwerp omgevingsvisie.

	geen betekenis had. Daarvan heeft indiener geen schriftelijke bevestiging ontvangen. Indiener verzoekt om op de kaarten de situatie dusdanig in te tekenen als deze feitelijk is. Dit om misverstanden, discussies en rechtsonzekerheid in de toekomst te voorkomen.	en kunnen dus ook uit andere natuurwaarden bestaan. Van rechtsonzekerheid is derhalve geen sprake.	
5.18	Indiener geeft aan vragen vanuit agrarische ondernemers in gemeente te hebben ontvangen over de beekdalen in de gemeente in het bijzonder het Geleenbeekdal met bekendelta. Agrarische ondernemers zijn bezorgd dat door bewuste vernatting het gebied niet meer geschikt is voor akkerbouwmatige en andere open teelten die hier al decennia lang plaatsvinden. Indiener vraagt gemeente ook oog te hebben voor de belangen van de agrarische ondernemers in het smalste stuk van Limburg, waar goede landbouwgrond schaars is.	Aanvullend op het antwoord onder punt 5.12 geldt dat bij concrete projecten de ruimtelijke impact, zo ook eventuele vernatting, in beeld gebracht wordt. Op basis van het concrete initiatief vindt dan ook een integrale belangenafweging plaats. Op basis van de verordening kunnen waterschap en provincie wel beperkingen opleggen.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.19	Indiener is van mening dat uit de ontwerp omgevingsvisie onvoldoende duidelijk wordt welke ontwikkelingsmogelijkheden gemeente biedt aan bestaande agrarische bedrijven in de kernrand. Doordat naast de term kernrand ook term kernrandzone gebruikt wordt, merkt indiener op dat dit lijkt te impliceren dat er binnen een bepaalde zone beperkingen gaan gelden qua gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden. Hiermee is indiener het niet eens.	Ontwikkelingsmogelijkheden zijn in de huidige situatie veelal al beperkt door de in dit gebied aanwezige functies. Het opleggen van extra beperkingen is niet aan de orde op basis van de omgevingsvisie. Zie ook de beantwoording onder 5.1. Met de aanduiding kernrandzone geeft de Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 perspectief voor het versterken van de kwaliteit van dit gebied. Zowel bij nieuwe initiatieven of verzoeken tot herontwikkeling.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.20	Indiener verwijst naar een passage waarin vermeldt wordt dat omvormen van vrijkomende agrarische	We sluiten ons aan bij de suggestie en passen de omgevingsvisie hierop aan.	Op pagina 66 staat nu: “Dit levert een directe

	bedrijfsbebouwing bijv. tot woningbouw 'directe gezondheidswinst' oplevert in en rondom de kernen. Indiener is van mening dat het stoppen van agrarische bedrijven en directe gezondheidswinst op deze manier niet aan elkaar gerelateerd dienen te worden. Indiener is van mening dat dit ten koste gaat van maatschappelijk draagvlak van agrarische ondernemers die verder willen met hun bedrijf ('blijvers'). Indiener geeft aan dat betreffende passage onnodig is en het voor blijvers moeilijk wordt bij voorgenomen ontwikkeling draagvlak in de buurt te krijgen.		gezondheidswinst op in en rondom de kernen." Dit wordt: "Dit kan afhankelijk van de aard van de bebouwing een directe gezondheidswinst opleveren".
5.21	Indiener vraagt gemeente voldoende aandacht te hebben voor blijvers zodat deze geen extra objecten in het buitengebied erbij krijgen waarvan zij hinder ondervinden bij de uitoefening en ontwikkeling van hun agrarisch bedrijf. Indiener verwijst naar gedeelte tekst waarin gemeente aangeeft dat een van de vragen bij omvorming van VAB is op welke wijze geborgd is dat beoogde herontwikkeling geen belemmering vormt voor omliggende (agrarische) bedrijven en agrarisch grondgebruik in omgeving. Indiener mist nog dat als dit niet geborgd is de gewenste herontwikkeling van VAB geen doorgang kan vinden en geeft aan dat borging van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de 'blijvers' in het buitengebied en met name ook in de kernrand/kernrandzone essentieel is in het kader van het VAB-beleid.	In de omgevingsvisie is aangegeven dat één van de zaken die wordt meegewogen bij de beoordeling van een verzoek voor de herontwikkeling van een vrijgekomen agrarische bebouwing de wijze is waarop geborgd wordt dat de beoogde herontwikkeling geen belemmering vormt voor omliggende (agrarische) bedrijven en het agrarisch grondgebruik in de omgeving.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.22	Indiener staat positief tegenover multifunctionele landbouw (verbreding) en ontwikkelings-mogelijkheden van andere agrarische bedrijven.	Als gemeente gaan we proactief in gesprek met agrarische bedrijven om met elkaar te kijken naar de wijze waarop kan worden toegewerkt	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	Indiener geeft aan dat aandachtspunt hierbij is dat dit niet ten koste mag gaan van gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van andere agrarische bedrijven. Dat borging van de belangen van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van de 'blijvers' essentieel is bij het mogelijk maken van verbreding.	naar een toekomstbestendige agrarische sector. Hierbij zien we noodzaak van een gebiedsgerichte aanpak, waarbij we samen met betrokken partijen en partners werken aan lokale en concrete oplossingen.	
5.23	Indiener geeft aan het positief te vinden dat gemeente in omgevingsvisie aangeeft oog te hebben voor ontwikkelingen op de arbeidsmarkt waarbij arbeidsmigranten (internationale werknemers) ook worden benoemd. Indiener verwijst naar pagina 76 waar gemeente het heeft over arbeidsparticipatie, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan werk helpen. Indiener geeft aan dat dit natuurlijk van belang is, dat daarnaast ook kansen ontstaan om nieuwe inwoners aan te trekken (integratie) om de lokale economie draaiend te houden. Dat dit deels ook internationale werknemers betreft en dat dit met zich meebrengt dat er voor deze doelgroep ook voldoende kwalitatieve en gecertificeerde woningen beschikbaar moeten zijn. Indiener geeft aan dat in de visie niets is opgenomen over het faciliteren van internationale werknemers en het zorgen voor voldoende kwalitatieve huisvesting, ook niet bij het kopje 'veranderende woonbehoefte'. Indiener geeft aan dat dit mogelijk niet gebeurd is in verband met de Beleidsnotitie Huisvesting arbeidsmigranten 2023. Desalniettemin lijkt het indiener goed om in de visie hier uitgebreider op in te gaan.	We voeren als gemeente al sinds 2017 beleid aangaande de huisvesting van arbeidsmigranten. Dat beleid functioneert goed en biedt een duidelijk afwegingskader voor aanvragen tot ontwikkeling van arbeidsmigrantenhuisvesting. De soort en termijn van de vergunning die wordt verleend voor het vestigen van arbeidsmigranten is casus afhankelijk.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	Indiener verzoekt in de omgevingsvisie op te nemen dat gemeente voldoende ruimte biedt voor internationale werknemers en het huisvesten van internationale werknemers bij o.a. agrarische bedrijven. Voor short stay ziet indiener graag mogelijkheden voor huisvesting bij het bedrijf of op het erf waarbij indiener pleit voor maatwerk, waarbij meegedacht wordt met de ondernemers en derhalve geen vergunningen te verstrekken voor minder dan 15 jaar.		
5.24	Indiener verwijst naar het onderwerp veiligheid onder 'Samen Echt-Susteren' en is van mening dat dit ook bij 'Ondernemend Echt-Susteren' een plek dient te krijgen. Indiener geeft aan bij het onderwerp digitale veiligheid en ondernemende criminaliteit de nadruk op samenwerking met belanghebbenden/stakeholders te missen en noemt als voorbeeld Platvorm Veilig Ondernemen Limburg en de LLTB (bijv. anti-hennep project).	Het thema veiligheid krijgt in de omgevingsvisie uitgebreid aandacht en beperkt zich niet tot een specifiek thema of stakeholder.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.25	Indiener verzoekt t.a.v. verkeersveiligheid en landbouwvoertuigen aandacht te hebben voor groeninrichting in nabijheid van openbare wegen, i.v.m. uitgroeien van nieuwe landschapselementen die risico's vormen voor het landbouwverkeer wat betreft zicht op het verkeer (fietsers/bromfietsers) en toegankelijkheid van percelen.	Bij de (her)inrichting van wegen en groenvoorzieningen wordt rekening gehouden met de verkeersveiligheid en toegankelijkheid.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
5.26	Indiener vraagt zich af hoe de gemeente zorg gaat dragen dat er voldoende toekomstperspectief is voor de agrarische sector en dat indiener niet veel meer komt te weten uit de visie dan dat gemeente het gesprek wil aangaan, mogelijkheden ziet voor verbreding en toekomstbestending maken van	In de omgevingsvisie is aangegeven dat we als gemeente een (proactief) faciliterende rol hebben ten aanzien van agrarische ontwikkelingen in het buitengebied en in de kernranden.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	agrarische bedrijven wil faciliteren. Daarnaast wordt het voor indiener niet duidelijk of er voldoende oog is voor álle agrarische sectoren, zowel intensief als extensief en zowel dierlijk als plantaardig. Dat dit in de visie niet tot nauwelijks terugkomt. Indiener nodigt gemeente uit om met indiener als collectieve belangenbehartiger en met de agrarische ondernemers binnen de gemeente in overleg te gaan om samen te werken aan een goed toekomstperspectief voor de land- en tuinbouw.		
5.27	Indiener verzoekt de gemeenteraad van Echt-Susteren om deze zienswijze in overweging te nemen en daarop volgende besluitvormings-procedure te betrekken en in het kader van de Ontwerp Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 zodanige aanpassingen aan te brengen dat wordt tegemoet gekomen aan hetgeen in de zienswijze van indiener naar voren wordt gebracht.	Zie de beantwoording onder punten 5.1 t/m 5.26 en de daaruit volgende voorstellen tot aanpassing van de ontwerp Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040.	
6	**Reclamant 6**		
6.1	In de paragraaf toekomstbestendige agrarische sector wordt benadrukt dat gewerkt zal worden vanuit kringlooplandbouw waarvoor verschillende transitiepaden mogelijk zijn, waarbij de ontwerp omgevingsvisie aangeeft: 'Denk daarbij aan innovatie middels hightechlandbouw, zowel in gesloten als open systemen, duurzame landbouw, biologische landbouw, bredere (maatschappelijke) ondernemingen, natuur/landschapsbeheer of het stoppen van het bedrijf.' Gemeente Echt-Susteren geeft aan proactief met de agrarische bedrijven contact op te nemen om samen	We nemen als gemeente een faciliterende rol aan in deze opgave. Hiermee wordt bedoeld dat we meewerken aan initiatieven van, in dit geval agrarische ondernemers, aangaande het verduurzamen/toekomstbestendig maken van hun bedrijfsvoering. We nemen als gemeente géén actieve rol aan en zullen dus niet op eigen initiatief contact opnemen met individuele agrariërs aangaande het verduurzamen/toekomstbestendig maken van hun individuele bedrijfsvoering.	Ter verduidelijking van het verschil tussen een proactief faciliterende rol en een actieve rol wordt de tekstpassage in de 3e alinea op pagina 87 van de Ontwerp Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 aangepast naar: *Gemeente neemt een proactief faciliterende rol aan ten opzichte van individuele*

	hiernaar te kijken. Dat bij invulling een gebiedsgerichte aanpak centraal staat. Indiener geeft aan dat bij voorgaande geen tijdspad is gegeven waardoor het voor cliënten onduidelijk is wanneer ze gecontacteerd zullen worden door de gemeente. Indiener geeft aan dat ze niet gemakkelijk een eventueel transitiepad kunnen opstarten en/of plannen kunnen maken hieromtrent, omdat geen zicht bestaat op welke wensen de gemeente heeft en hoe deze zich tot de bedrijfsvoering verhouden. Indiener verzoekt de gemeente namens cliënten om meer inzicht te geven in het tijdspad betreffende het overleg over een toekomstbestendige agrarische sector.	Een tijdpad is op dit moment niet aan te geven omdat er geen sprake is van een concrete ontwikkeling.	*agrarische bedrijven die hun bedrijfsvoering willen verduurzamen/ toekomstbestendig willen maken.* *Aanvullend hierop zien we de noodzaak van een gebiedsgerichte aanpak waarbij we samen met betrokken partijen en partners werken aan lokale en concrete oplossingen voor de verschillende opgaves in ons buitengebied. Voor het starten van een dergelijke gebiedsgerichte aanpak volgen wij de kaders vanuit provinciaal en/of rijksbeleid.*
6.2	Indiener stelt dat uit de kaart 'Ondernemend Echt-Susteren' blijkt dat de percelen van cliënten nabij de Geleenbeek gelegen zijn in de 'Agrarische ontwikkelrichting: natte teelt'. Vorenstaande ontwikkelingsruimte betekent een beperking in de bedrijfsvoering van cliënten met betrekking tot de percelen die in dit gebied liggen. Daarbij gaat het met name om de ontwikkelingsmogelijkheden die zij hebben daar zij hun bedrijfsvoering gedeeltelijk dienen aan te passen. Indiener benoemt dat indien cliënten hun bedrijfsvoering willen behouden en/of uitbreiden zij, voor hun, nieuwe gewassen moeten gaan telen.	De Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 betreft op dit punt een continuering van het vigerende beleid. In de Structuurvisie Echt-Susteren 2012 is reeds vastgelegd dat we werken aan het doorontwikkelen van robuuste natuurlijke verbinding en van robuuste beekdalen. Dit geldt ook voor de duiding van de verschillende landschapstypen en de daarbij vastgelegde ontwikkelrichtingen. De omgevingsvisie legt geen dwingende claims op individuele agrarische gronden. Evenmin	Het woord *natte-teelt* wordt verwijderd in de legenda van ontwikkelopgaven op pagina 85. Volledigheidshalve wordt *"agrarische ontwikkelrichting: beekdalen – natte teelten" dus "agrarische ontwikkelrichting: beekdalen"*.

	Cliënten verzoeken om in de omgeving van hun percelen in de nabijheid van de Geleenbeek meer mogelijkheden te bieden voor het telen van gewassen. Denk daarbij aan meer mogelijkheden voor de teelt van gewassen zonder dat de bedrijfsvoering gewijzigd moet worden.	wordt een beperking opgelegd aangaande vergunde rechten en bestaande planologische gebruiksmogelijkheden. Het woord natte-teelt staat per abuis nog benoemt achter de *"agrarische ontwikkelrichting: beekdalen",* in de legenda van de ontwikkelopgaven op pagina 85.	
6.3	Indiener benoemt dat voor de percelen nabij de Middelsgraaf geen grote problemen worden verwacht betreffende de bedrijfsvoering, aangezien deze in de 'Agrarische ontwikkelingsrichting – Oude ontginningen' gelegen zijn. Cliënten verzoeken om de meandering van de Middelgraaf nabij hun percelen niet verder te ontwikkelen.	Zie beantwoording onder 6.2	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
6.4	Indiener geeft aan dat uit de kaart 'Landelijk en Natuurrijk Echt-Susteren' blijkt dat de percelen van cliënten nabij de Geleenbeek liggen binnen het gebied aangeduid als 'Behoud en versterken landschapstype beekdalen'. Hierbij geeft indiener aan dat de daarbij horende ontwikkelingsruimte meerdere nadelen heeft voor de percelen van cliënten: - Bieden van ruimte voor gras- en hooilanden betekent het opofferen van een deel van landbouwgrond van cliënten waardoor zij schade leiden. - Beekbegeleidende beplanting kan zich verspreiden richting landbouwgrond welke een drievoud gevolgen heeft (hogere kosten	Zie beantwoording onder 6.2	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	gewasbestrijdingsmiddelen, meer onderhoud, verspreiding planten tussen gewassen) - (Het voorkomen van) verspreiding van probleemkruiden wat cliënten tijd en geld kost voor maatregelen. - Waterhuishouding: water vasthouden en overstromingsvlaktes dat zich zal afspelen op de percelen van cliënten. Indiener geeft aan dat vorenstaande leidt tot schade aan (groeiende) gewassen en landbouwactiviteiten met landbouwvoertuigen bemoeilijkt. Door gevolgen van veranderende waterhuishouding ontstaat het risico op mislukte oogst dat leidt tot inkomensderving. Indiener geeft aan dat cliënten verzoeken om in de visie te waarborgen dat negatieve gevolgen voor omliggende agrarische percelen beperkt al dan niet voorkomen worden.		
6.5	Indiener geeft aan dat breedte Geleenbeek een rol speelt. Dat deze ter hoogte van Beuningerstraat breder is dan elders op kaart en daarmee indruk ontstaat dat Geleenbeek verbreed wordt, met als gevolg dat cliënten mogelijkerwijs grond kwijtraken waardoor bedrijfsvoering geraakt wordt. Indiener verwijst ook naar voorgenomen plannen van Waterschap Limburg. Indiener benoemt dat percelen van cliënten nabij Middelgraaf zijn gelegen in het gebied aangeduid als 'Behoud en versterken landschapstype Oude	Zie beantwoording onder 6.2	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	ontginningen'. Indiener geeft aan dat gewenste meandering Middelgraaf gevolgen heeft voor de percelen, door verhoging van de onkruiddruk en voor de ondergrond doordat deze natter wordt. Indiener benoemt daarnaast dat cliënten gedeeltelijk gebruiksmogelijkheden van gronden nabij de Middelgraaf verliezen indien meandering plaatsvindt en Middelgraaf daardoor gedeeltelijk op of zeer nabij percelen van cliënten gaat lopen. Indiener geeft aan dat cliënten verzoeken om te zorgen dat duidelijkheid bestaat over de breedte van beken op de kaart.		
7	**Reclamant 7**		
7.1	Indiener geeft aan woonachtig te zijn en een akkerbouwbedrijf te exploiteren op gronden die onder de omgevingsvisie van gemeente Echt-Susteren vallen. Indiener geeft aan dat zijn percelen volgens omgevingsvisie volgens de kaart 'Landelijk en Natuurrijk Echt-Susteren' zijn aan te duiden als onder meer 'Behoud en versterken landschapstype Beekdalen'; 'Doorontwikkelen robuuste beekdalen' en 'Water- en droogtebestendig buitengebied' en volgens de kaart Ondernemend Echt-Susteren als 'Agrarische ontwikkelrichting: Hoogterras'. Indiener constateert dat volgens de visie enerzijds de gronden bij zijn boerderij zijn beoogd in te zetten op agrarische ontwikkeling (hoogterras) en anderzijds ingezet worden voor ontwikkelen van beekdalen. Indiener stelt dat zijn gronden al decennia worden gebruikt voor landbouw, voor akkerbouw, voedselvoorziening, en dat ook moet blijven. Indiener leest in	De Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 betreft op dit punt een continuering van het vigerende beleid. In de Structuurvisie Echt-Susteren 2012 is reeds vastgelegd dat we werken aan het doorontwikkelen van robuuste natuurlijke verbinding en van robuuste beekdalen. Dit geldt ook voor de duiding van de verschillende landschapstypen en de daarbij vastgelegde ontwikkelrichtingen. De omgevingsvisie legt geen dwingende claims op individuele agrarische gronden. Evenmin wordt een beperking opgelegd aangaande vergunde rechten en bestaande planologische gebruiksmogelijkheden.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

	omgevingsvisie twee dingen: enerzijds agrarische doorontwikkeling en anderzijds doorontwikkeling beekdalen en meer ruimte voor beken. Uit de visie blijkt niet hoe dit zich tot elkaar verhoudt.		
7.2	Indiener gaat ervan uit dat geen belemmeringen zullen optreden voor de agrarische (akkerbouw)activiteiten op zijn gronden. Agrarische doorontwikkeling is immers ook beoogd. Indiener stelt dat het ruimte geven van de Geleenbeek in dit beekdal alleen leidt tot vernatting en de beoogde doorontwikkeling van de agrarische bedrijfs-activiteiten zal belemmeren. Indien en voor zover derhalve vernatting wel uitdrukkelijk is beoogd, wordt het toekomstperspectief van agrarische ondernemers, akkerbouwers, in dit gebied aangetast.	Zie antwoord op punt 7.1.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
7.3	Indiener geeft aan dat de ontwerp omgevingsvisie ten onrechte onduidelijkheid laat bestaan over de agrarische mogelijkheden in het gebied vanwege de aanduidingen ten aanzien van de ontwikkeling van beekdalen en ruimte voor de beek.	Zie antwoord op punt 7.1	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
7.4	Indiener verzoekt bij de definitieve vaststelling van de omgevingsvisie zijn inbreng te betrekken en heel duidelijk aan te geven dat agrarische doorontwikkeling is beoogd, alsook de bestaande activiteiten mogelijk blijven en niet worden belemmerd. Aanduidingen die genoemde agrarische activiteiten in de weg staan c.q. belemmeringen, dienen te worden verwijderd.	Zie antwoord op punt 7.1 Aanvullend hierop geldt dat we bij uitbreiding / dan wel nieuwe ontwikkelingen toetsen aan de kaders uit deze omgevingsvisie. Hieruit kan volgen dat bepaalde functies en activiteiten niet wenselijk worden geacht op een bepaalde locatie.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
7.5	Indiener spreekt zich uit over de zienswijze die is ingediend door de LLTB en onderschrijft die zienswijze en sluit zich daarbij (aanvullend) aan.	Ter kennisgeving aangenomen	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie

8	**Reclamant 8**		
8.1	Indiener geeft aan zich aan te sluiten bij de reactie van LLTB en gemeente daarnaast ook reactie van indiener heeft ontvangen via Aelmans.	Ter kennisgeving aangenomen	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
8.2	Indiener geeft aan een agrarisch akkerbouwbedrijf te exploiteren in het buurschap Ophoven en volgens landschapstyperingen in omgevingsvisie zijn agrarische gronden zich vooral bevinden in de oude ontginningen. Indiener verwijst naar ontwikkelrichting op p. 45. en noemt hier: grondgebonden teelten die het zicht niet belemmeren, stimuleren van aanplant van bomenrijen en oude Maasgeulen en meanders verder ontwikkelen en beheren. Indiener geeft aan dat dit laatste vooral een verantwoordelijkheid lijkt voor het waterschap en niet voor de gemeente.	Het is correct dat nadere uitwerking van ambities en opgaves zoals vervat in deze omgevingsvisie ook bij andere partijen dan onze gemeente kan liggen. Afhankelijk van de opgave nemen we onze rol en positie in. Een en ander zoals beschreven in hoofdstuk 4 ‘Werken met de omgevingsvisie’.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
8.3	Indiener geeft aan dat aanplanten van bomenrijen in veel situaties gevolgen heeft voor het direct aansluitend landbouwperceel en dat er maatwerk geleverd moet worden in samenspraak met de aangrenzende grondeigenaren.	De Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 betreft op dit punt een continuering van het vigerende beleid. In de Structuurvisie Echt-Susteren 2012 is reeds vastgelegd dat we werken aan het doorontwikkelen van de verschillende landschapstypen en de daarbij vastgelegde ontwikkelrichtingen. De omgevingsvisie legt geen dwingende claims op individuele agrarische gronden. Evenmin wordt een beperking opgelegd aangaande vergunde rechten en bestaande planologische gebruiksmogelijkheden. Bij concrete ontwikkelingen vindt er altijd een	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

		omgevingsdialoog plaats op grond van het vigerende participatiebeleid van gemeente Echt-Susteren.	
8.4	Indiener geeft aan dat het grondgebruik zoals dat momenteel in het bestemmingsplan is toegestaan in ieder geval gerespecteerd moet worden en gecontinueerd moet worden in toekomstig omgevingsplan.	Zie antwoord op punt 8.3	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
8.5	Indiener geeft aan dat landbouw een belangrijke rol kan spelen in maatschappelijke opgaven ten aanzien van energietransitie. Dat dergelijke initiatieven ook mogelijk moeten zijn in de oude ontginningen en beekdalen.	Zie antwoord op punt 8.3.	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.
8.6	Indiener geeft aan dat zijn perceel nabij de Geleenbeek globaal wordt aangeduid als agrarische ontwikkelrichting beekdal (natte teelt). Dat dit ongewenst is omdat dit belemmeringen vormt ten aanzien van grondgebruik.	Het woord natte-teelt staat per abuis nog benoemt achter de *“agrarische ontwikkelrichting: beekdalen”,* in de legenda van de ontwikkelopgaven op pagina 85.	Het woord *natte-teelt* wordt verwijderd in de legenda van ontwikkelopgaven op pagina 85. Volledigheidshalve wordt *“agrarische ontwikkelrichting: beekdalen – natte teelten” dus “agrarische ontwikkelrichting: beekdalen”*.
8.7	Indiener geeft aan per 15-11-2024 ook een zienswijze op de concept ontwerp omgevingsvisie te hebben ingediend en daar geen enkele reactie of ontvangstbevestiging van te hebben mogen ontvangen.	De Ontwerp Omgevingsvisie Echt-Susteren 2040 is tot stand gekomen vanuit een intensief participatieproces. Voor een nadere toelichting op dit participatieproces verwijzen wij naar bijlage 1 van de ontwerp omgevingsvisie. Als onderdeel van dit participatieproces hebben we als gemeente begin oktober 2024 een publieksversie van de concept omgevingsvisie gepubliceerd. Hierbij is kenbaar gemaakt dat eenieder de mogelijkheid heeft om hierop te reageren (tot 15 november 2024). Het betrof hier	Zienswijze heeft geen gevolgen voor de omgevingsvisie.

		géén formele zienswijze procedure. Tevens is aangegeven dat reacties weliswaar meegenomen worden bij het opstellen van de ontwerp omgevingsvisie, maar dat er geen individuele terugkoppeling volgt op ingestuurde reacties. We hebben als gemeente op 31 oktober 2024 een inloopbijeenkomst georganiseerd om in gesprek te gaan over de inhoud van de concept omgevingsvisie.	

Ambtshalve wijzigingen

Nr	Onderwerp	Voorgestelde wijziging
1	Waterschap Limburg – Kwaliteit van grondwater. Waterschap Limburg beveelt aan om een expliciete koppeling te leggen met de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de doelen voor waterkwaliteit **per waterlichaam**. Putbeek en Pepinusbeek behoren tot de meest nitraat belaste waterlopen van Nederland. Oorzaak hiervan is het landgebruik op hoger gelegen terras, ook deels buiten de gemeente. Daarom verzoek om expliciet op te nemen dat reductie van de nitraatbelasting op het hoogterras wordt nagestreefd en prioriteit krijgt bij afwegingen over toekomstig grondgebruik. Dat sluit aan bij het uitgangspunt van 'water en bodem sturend', met name het principe 'niet afwentelen'.	De omgevingsvisie is op dit punt aangepast waarbij er een expliciete koppeling is gelegd met de Kaderrichtlijn Water (KRW) en de doelen voor waterkwaliteit per waterlichaam. (pagina 54). Inzake het belasten van de bodem hebben we besloten dit niet specifiek op te nemen in onze omgevingsvisie. Echt-Susteren volgt op dit punt wet- en regelgeving.
2	In de omgevingsvisie staat op pagina 33 geschreven dat gemeente Echt-Susteren de ambitieuze doelstelling heeft om in 2040 energieneutraal te zijn. Echter kán gemeente Echt-Susteren in 2040 niet energieneutraal zijn. in het programma Energie dat zal worden opgesteld wordt dit duidelijk uitgewerkt.	De tekst op pagina 33 wordt aangepast van *"Echt-Susteren heeft de ambitieuze doelstelling om in 2040 energieneutraal te zijn."* naar *"Echt-Susteren heeft het streven om in 2040 alle plannen gereed te hebben die gezamenlijk tot energieneutraliteit leiden."*